

Sportaanbod voor mensen met een beperking

Aandacht van sportverenigingen voor mensen met een beperking

Angelina Gómez Berns, Renée Hoogendijk, Sanne Kersbergen & Caroline van Lindert

In dit factsheet beschrijven we het huidige aanbod van sportverenigingen voor mensen met een beperking en hoe dit is georganiseerd. We bespreken ook hoe toegankelijk verenigingen vinden dat ze zijn en waar ze nog ondersteuning bij kunnen gebruiken. We verzamelden data via het Verenigingspanel van het Mulier Instituut (zie [methode op pagina 15](#)) en presenteren alleen resultaten van verenigingen die ook sportaanbod hebben voor mensen zónder beperking of aandoening.

Dit factsheet is onderdeel van de monitoring van de strategie '[Sporten voor mensen met een handicap is vanzelfsprekend in 2030](#)'. Deze is onderdeel van de [werkagenda VN-verdrag Handicap 2025-2030](#) van het ministerie van VWS.

In 2018 en 2020 deden we vergelijkbaar onderzoek onder sportverenigingen ([Gutter et al., 2021](#)). Waar dat kan en relevant is, vergelijken we de resultaten met die van toen. Zo kunnen we vaststellen of er de afgelopen jaren iets is veranderd in het aanbod van sportverenigingen.

Neem voor meer informatie contact op met [Angelina Gómez Berns](#).

36%

van de sportverenigingsbestuurders vindt dat je als persoon met een handicap makkelijk bij ze kunt sporten als je dat wilt

73%

van de sportverenigingen heeft één of meer leden met een beperking of aandoening

85%

van de sportverenigingen met leden met een beperking of aandoening heeft aanbod waarbij mensen met en zonder beperking samen sporten

25%

van de sportverenigingen met leden met een beperking of aandoening heeft specifiek kader of specifieke vrijwilligers voor deze leden

Leden met een beperking

Aandeel verenigingen met leden met een beperking

In 2024 hebben meer verenigingen één of meer leden met een beperking dan in 2020 en 2018 (73% vs. resp. 67% en 54%; figuur 1). Het vaakst hebben ze leden met een motorische beperking (33%) of met een gedragsaandoening (26%).¹ Grote verenigingen (>250 leden) hebben vaker leden met een beperking dan kleine verenigingen (<100 leden) (89% vs. 63%; niet in figuur). Dit verschil is groter dan in 2020.

Aantal leden met een beperking

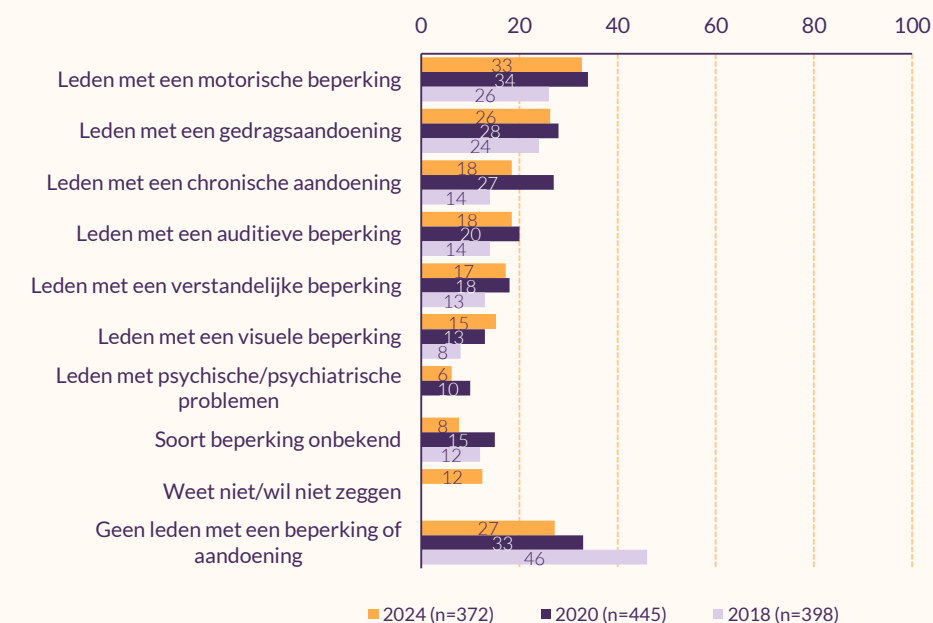
Drie kwart van de verenigingen met leden met een beperking heeft er maximaal tien (73%; niet in figuur). Eén op de zes (17%) heeft er elf tot dertig, en één op de tien (11%) meer dan dertig. Bij twee op de drie verenigingen (67%) zijn dit alleen volwassenen.

De helft van de verenigingen met leden met een beperking (54%, niet in figuur) geeft aan ongeveer evenveel leden met een beperking te hebben als vijf jaar geleden (2019). Een klein deel heeft er minder (17%) of meer (8%). Eén op de vijf (21%) weet dit niet.

¹De percentages per type beperking in 2024 vallen in het algemeen lager uit dan in 2020. Dat komt doordat we in 2024 respondenten de antwoordoptie 'weet niet/wil niet zeggen' hebben voorgelegd. In 2020 en 2018 deden we dat niet. Daarnaast heeft de toevoeging van de categorie 'psychische/psychiatrische klachten' in 2020 invloed gehad op de cijfers t.o.v. 2018.

Figuur 1
Aandeel verenigingen dat leden met een beperking heeft in 2024, 2020 en 2018

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

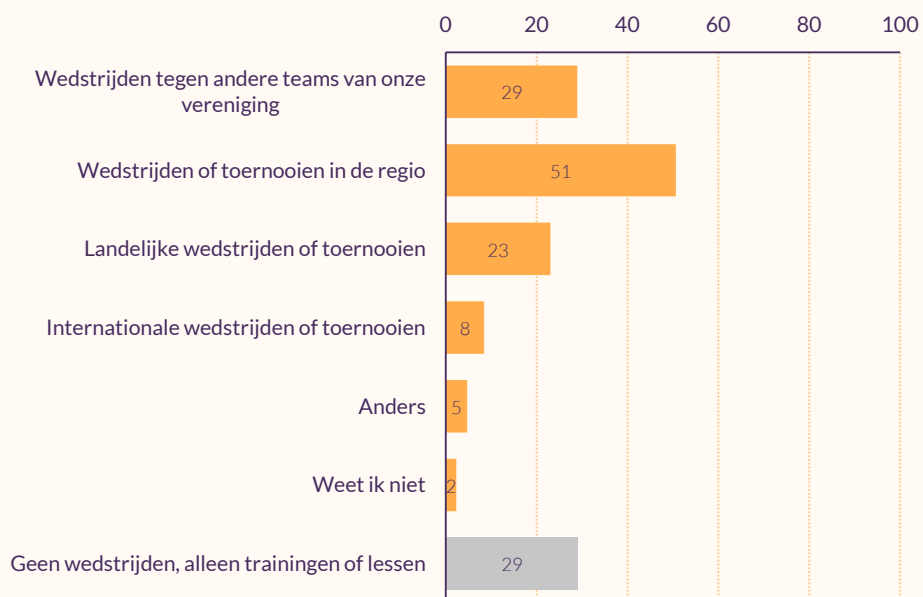
Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Aanbod van verenigingen (1)

Figuur 2

Wedstrijddeelname van leden met een beperking

(in procenten, n=240, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Wedstrijddeelname leden met beperking

Bij twee op de drie verenigingen (69%, figuur 2) doen de leden met een beperking mee aan wedstrijden of toernooien. Meestal doen ze dat in de regio (51%). Bij ongeveer een kwart van de verenigingen spelen de leden met een beperking (ook) tegen andere teams van de vereniging (29%) of doen ze mee aan landelijke wedstrijden of toernooien (23%).

Bij een klein deel van de verenigingen (8%) doen ze mee aan wedstrijden of toernooien op internationaal niveau. Iets minder dan één op de drie verenigingen (29%) biedt alleen trainingen of lessen aan voor hun leden met een beperking.

Grote verenigingen (>250 leden) en kleine verenigingen (<100 leden) verschillen hier niet in.

Topsport- of talentstatus bij NOC*NSF

Bij 4 procent van de verenigingen met leden met een beperking zijn er één of meer leden met een beperking die een topsport- of talentstatus hebben bij NOC*NSF (niet in figuur).

Aanbod van verenigingen (2)

Deelname aan regulier aanbod van de vereniging

Bij de meeste verenigingen (85%, figuur 3) doen leden met een beperking mee in het reguliere sportaanbod (90% in 2020). Dit is vaker het geval bij kleine (<100 leden; 93%) en middelgrote verenigingen (100-250 leden; 87%) dan bij grote verenigingen (>250 leden; 66%) (niet in figuur).

Meestal hoeven verenigingen weinig aanpassingen voor ze te doen (62%, niet in figuur), gaat het maar om een paar leden (53%) of willen de leden dit zelf graag (50%). Twee op de vijf verenigingen (39%) geven (ook) aan er alles aan te doen om deze leden 'zo normaal mogelijk' mee te laten doen.

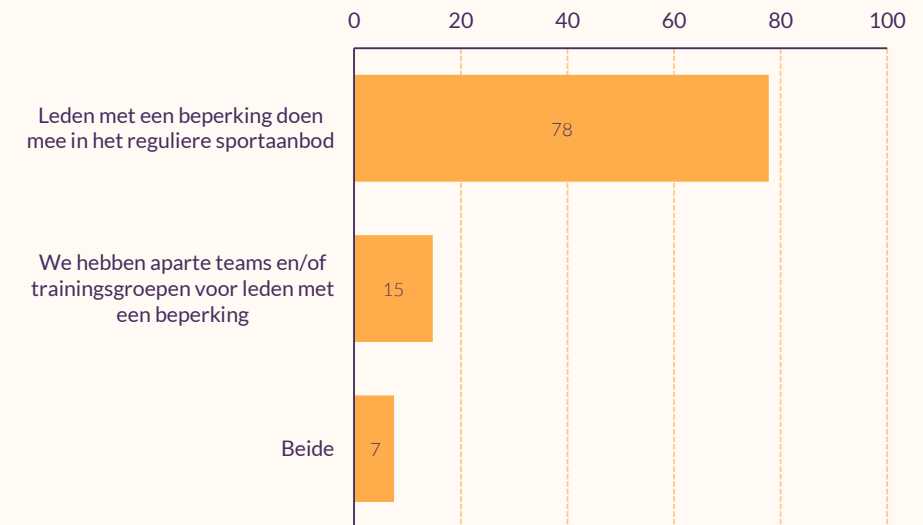
Deelname in aparte teams of trainingsgroepen

Eén op de vijf verenigingen met leden met een beperking (22%) biedt aparte teams en/of trainingsgroepen aan voor deze leden (19% in 2020). Dit zijn vaker grote verenigingen (54%, niet in figuur). Vooral voor leden met een motorische beperking (75%, niet in figuur), een verstandelijke beperking (71%) en een gedragsaandoening (43%) is er apart sportaanbod. In 2020 was dit nog respectievelijk 51, 54 en 28 procent.

Figuur 3

Type sportaanbod voor leden met een beperking binnen verenigingen

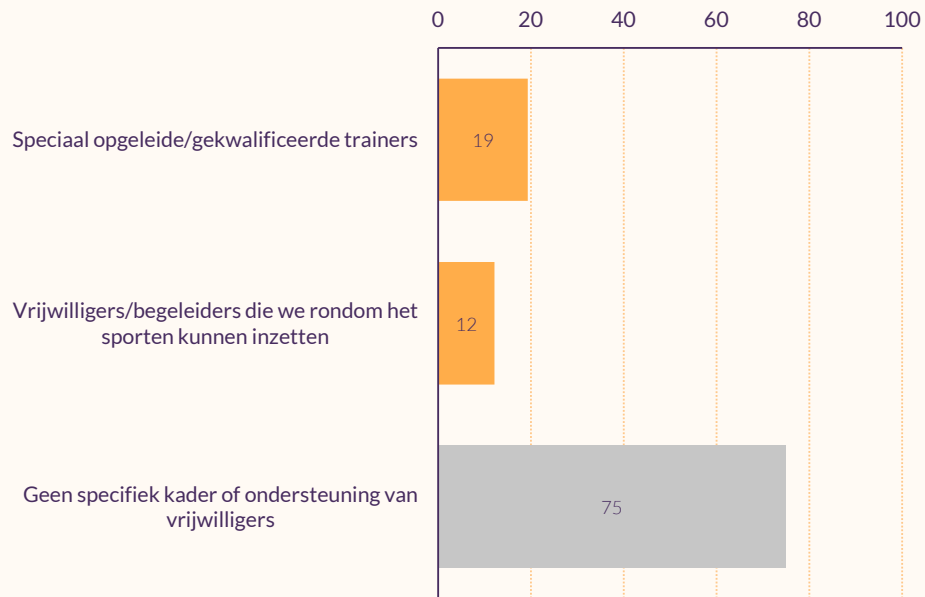
(in procenten, n=240)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Organisatie van het sportaanbod (1)

Figuur 4
Aandeel verenigingen met specifiek kader voor leden met een beperking
(in procenten, n=240, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Specifiek kader voor leden met een beperking

Een kwart van de verenigingen met leden met een beperking (25%, figuur 4) heeft specifiek kader of specifieke ondersteuning van vrijwilligers voor deze leden (20% in 2020). Dit zijn vaker speciaal opgeleide of gekwalificeerde trainers (19%) dan vrijwilligers of begeleiders die zij rondom het sporten kunnen inzetten (12%). Net als in 2020 hebben grote verenigingen het vaakst speciaal opgeleide of gekwalificeerde trainers (38%) en vrijwilligers (31%).

Maatregelen voor leden met een beperking

De helft van de verenigingen met leden met een beperking (47%, niet in figuur; 35% in 2020) neemt (ook) andere maatregelen om hun sport- en beweegaanbod af te stemmen op leden met een beperking.

Ze hebben bijvoorbeeld aangepast sport- of spelmateriaal (16%), een aangepast aantal begeleiders (16%), een AED of andere medische apparaten (14%) of informatie over het aanbod op hun website (14%). Eén op de tien (10%) heeft iemand die leden met een beperking de weg wijst. Vooral grote verenigingen nemen deze maatregelen.

Organisatie van het sportaanbod (2)

Grote verenigingen hebben speciaal sportaanbod

De verenigingen met leden met een beperking vroegen we wie betrokken is (geweest) bij de organisatie van sport- en beweegactiviteiten voor deze leden. Bij de helft van de verenigingen (53%, figuur 5) is niemand betrokken (geweest). Dit zijn vaker kleine verenigingen waar leden met een beperking meedoen aan het reguliere sportaanbod. Grote verenigingen hebben vaker aparte teams of trainingsgroepen.

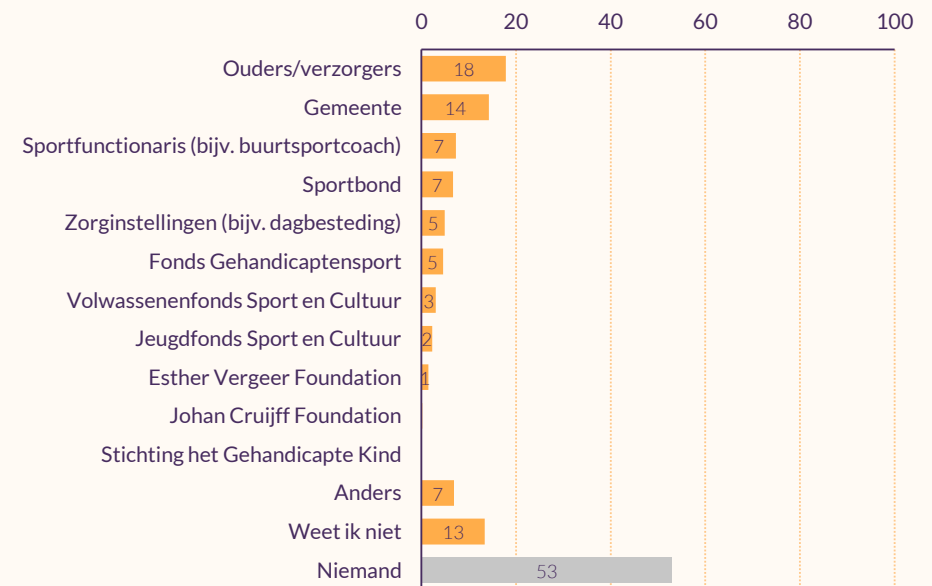
Ouders, verzorgers en gemeente zijn het vaakst betrokken

Als externen betrokken zijn bij het aanbod, zijn dat het vaakst ouders of verzorgers van leden met een beperking (18%) of de gemeente (14%, figuur 5). Vooral bij de grote verenigingen (resp. 41% en 31%, niet in figuur).

Bij weinig verenigingen zijn een sportfunctionaris (7%), de sportbond (6%) of zorginstellingen (5%) betrokken geweest. Ook organisaties die zich sterk maken voor de toegankelijkheid van sport, noemen de verenigingen nauwelijks.

Figuur 5
Betrokkenheid van externen bij sport- en beweegactiviteiten voor mensen met een beperking

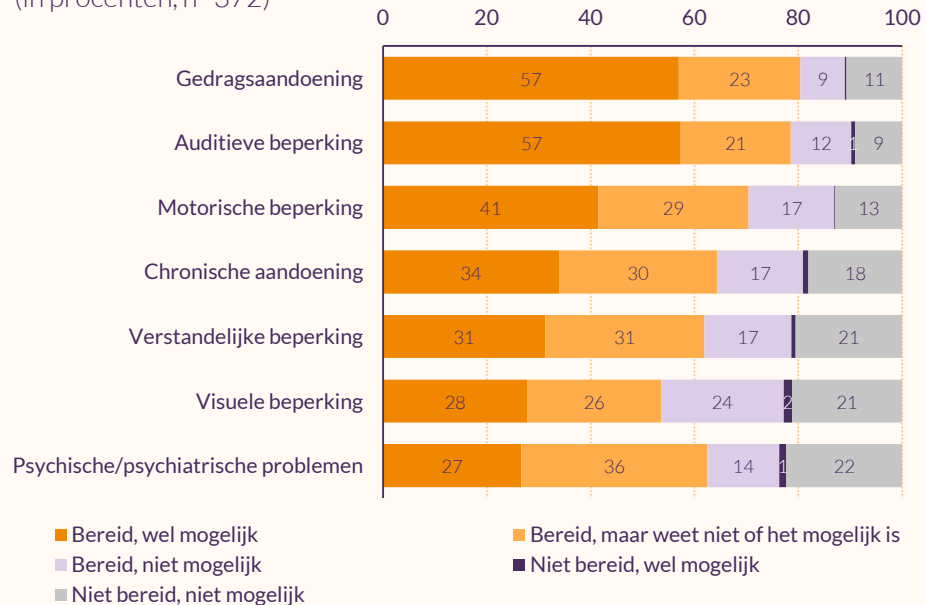
(in procenten, n=240, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Mogelijkheden voor (meer) leden met een beperking

Figuur 6
Bereidheid van sportverenigingen om (meer) leden met een beperking of aandoening te verwelkomen
(in procenten, n=372)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Bereidheid en mogelijkheid voor (meer) leden met een beperking

De meeste verenigingen (95%, niet in figuur) zijn bereid ten minste één groep mensen met een beperking (meer) deel te laten nemen in de vereniging, los van of dit mogelijk is. Twee derde (67%) is bereid alle groepen (meer) deel te laten nemen. Bijna één op de tien verenigingen is hiertoe bereid én ziet de mogelijkheid (9%). Dit lijken lichte stijgingen ten opzichte van 2020 (respectievelijk 92%, 61% en 8%).

Verenigingen zijn het vaakst bereid mensen met een auditieve beperking of gedragsaandoening te verwelkomen. Daar zien ze ook de meeste mogelijkheden voor (beide 57%, figuur 6). Voor mensen met een visuele beperking zien veel verenigingen geen mogelijkheid, terwijl ze wel bereid zijn deze groep te verwelkomen (24%).

Redenen om (meer) leden met een beperking op te nemen

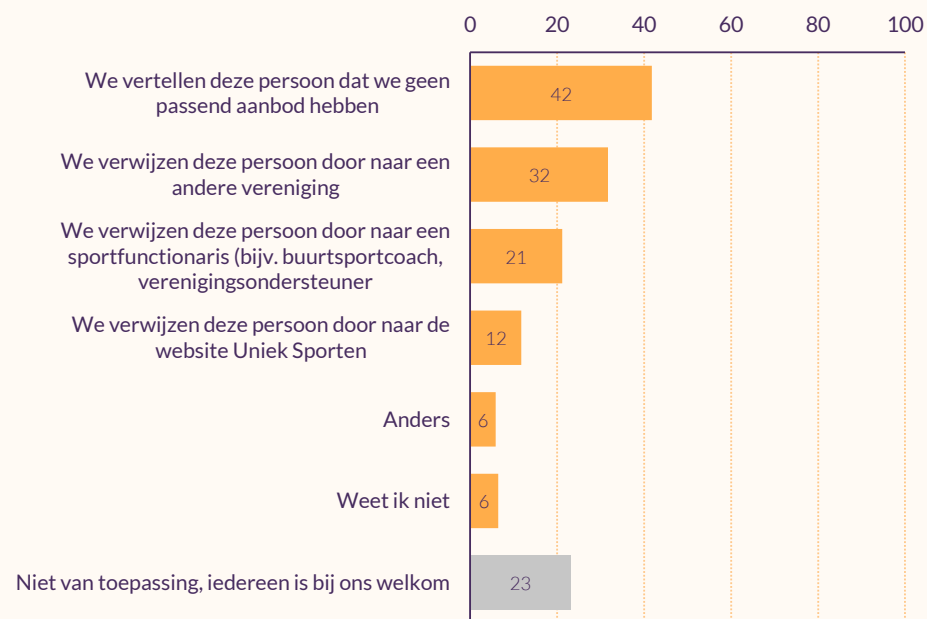
Verenigingen die bereid zijn (meer) leden met een beperking te verwelkomen, noemen vaak als reden dat ze het vanzelfsprekend vinden om toegankelijk te zijn voor mensen met een beperking (64%). Andere vaak genoemde redenen zijn ledengroei (32%) en dat sporters met een beperking al tot hun doelgroep behoren (26%).

Als mensen met een beperking er niet terecht kunnen

We hebben verenigingen gevraagd wat ze doen als iemand met een beperking lid wil worden, maar die persoon om welke reden dan ook niet bij de vereniging terecht kan (figuur 7):

- Twee op de vijf verenigingen (42%) vertellen de persoon dat ze geen passend aanbod hebben.
- De meesten verwijzen de persoon ook door naar een andere vereniging (32%), naar een sportfunctionaris (22%) of de website Uniek Sporten (12%).
- Eén op de zes (17%, niet in figuur) vertelt dat ze geen passend aanbod hebben en verwijst de persoon niet verder door.
- Een kwart (23%) wijst niemand met een beperking af. Daar is iedereen welkom.

Figuur 7
Reactie van verenigingen als iemand met een beperking lid wil worden, maar om welke reden dan ook niet bij de vereniging terecht kan
(in procenten, n=372, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Redenen om te stoppen bij de vereniging

De helft van de verenigingen (48%, niet in figuur) vraagt naar de redenen waarom leden met een beperking stoppen. Deze lopen uiteen van starten met een andere sport of verhuizen tot gezondheidsproblemen of een te ernstige beperking.

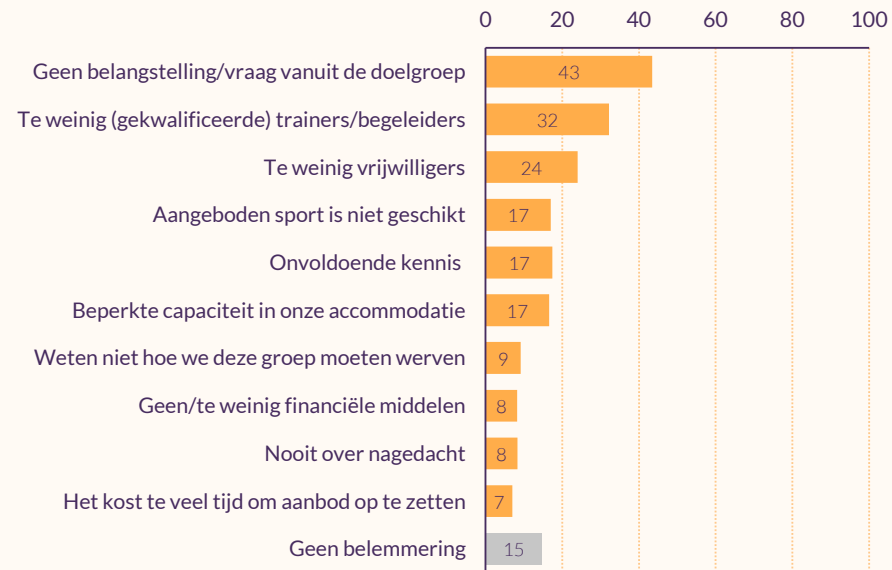
Eén vereniging zegt bijvoorbeeld: ***'Gaat een andere sport doen. Gaat verhuizen. Krijgt teveel last van een beperking'.***

Andere verenigingen vragen hier niet naar (14%) of weten dit niet (37%). Niet alle verenigingen registreren de uitstroomredenen dus.

Belemmeringen die verenigingen ervaren

Figuur 8
Belemmeringen die verenigingen ervaren om (meer) leden met een beperking op te nemen en sportaanbod te organiseren en behouden
(in procenten, n=372, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Belemmeringen om (meer) leden met een beperking op te nemen

De meeste verenigingen (met en zonder leden met een beperking) ervaren belemmeringen om (meer) leden met een beperking op te nemen en om sportaanbod voor ze te organiseren en te behouden (85%; figuur 8). Het vaakst heeft de doelgroep geen belangstelling (43%) of zijn er te weinig (gekwalficeerde) trainers en begeleiders (32%) of vrijwilligers (24%).

Externe ondersteuning (3%), steun van het bestuur (5%), bereikbaarheid (7%) en materialen/(sport)hulpmiddelen (7%) zijn volgens weinig verenigingen een belemmering (niet in figuur).

Benodigde ondersteuning

Eén op de vijf verenigingen (22%, niet in figuur) kan ondersteuning of kennis gebruiken om (meer) leden met een beperking te verwelkomen. Vooral (middel)grote verenigingen (>30%). Naast financiële ondersteuning hebben ze behoefte aan opgeleide trainers, meer vrijwilligers en meer ruimte op de accommodatie. Ook willen ze hulp bij het opzetten van sportaanbod en van samenwerkingen met zorginstellingen. En bij het bereiken van potentiële sporters.

Bekendheid met programma's en regelingen

Bekendheid met sportakkoorden

In Sportakkoord II staat een deelakkoord over inclusie en diversiteit. Dit gaat onder meer over mensen met een beperking. Ruim de helft van de verenigingsbestuurders heeft wel eens gehoord van het Nationaal Sportakkoord II (59%) en van het lokale sportakkoord (55%, figuur 9). Van het deelakkoord 'Inclusie en diversiteit' hebben minder bestuurders gehoord (40%). Ruim één op de vier verenigingen zijn bekend met de inhoud van (21%) of betrokken geweest bij (6%) het lokale sportakkoord.

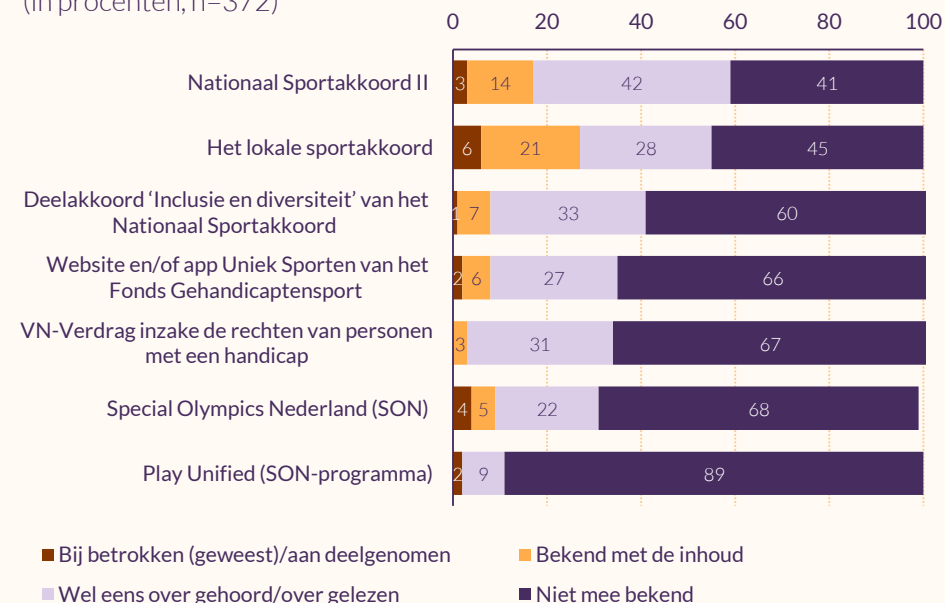
Bekendheid met organisaties, regelingen en programma's

Eén op de drie verenigingsbestuurders heeft wel eens gehoord van de website/app van Uniek Sporten (34%; 28% in 2020), het VN-Verdrag Handicap (33%; ook 33% in 2020) of Special Olympics Nederland (32%, figuur 9). Een klein deel hiervan is erbij betrokken (geweest) bij en bekend met de inhoud; het vaakst bij Special Olympics Nederland.

Van Play Unified hebben weinig bestuurders gehoord. Dit programma van Special Olympics Nederland dat zich richt op ontmoetingen tussen sporters met en zonder verstandelijke beperking, kent 11 procent.

Figuur 9
Bekendheid van verenigingsbestuurders met programma's, regelingen en akkoorden

(in procenten, n=372)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Toegankelijkheid van sportverenigingen

We hebben verenigingsbestuurders vijf stellingen voorgelegd over de toegankelijkheid van hun sportaanbod voor mensen met een beperking (figuur 10, volgende pagina).

Een gastvrije sportomgeving, maar niet iedereen kan er terecht

De meerderheid van de verenigingen (81%) zorgt voor een gastvrije omgeving, zodat iedereen zich welkom voelt. Ook mensen met een beperking. Bij één op de drie verenigingen (36%) kun je als persoon met een beperking makkelijk sporten als je dat wilt. Bij bijna net zo veel kan dit niet (30%). Dat zijn vaak verenigingen zonder leden met een beperking (51%, niet in figuur).

Toegankelijkheid van sportaccommodaties

De meeste verenigingen zijn tevreden over de toegankelijkheid van de sportaccommodaties die ze gebruiken. Drie op de vier verenigingsbestuurders (73%) zeggen dat de sportaccommodatie voor iedereen goed bereikbaar is. Eén op de acht vindt van niet (12%).

Zes op de tien verenigingsbestuurders zijn (ook) tevreden over de bruikbaarheid van de sportaccommodatie (62%). Eén op de vijf (18%) vindt deze niet voor iedereen toegankelijk en bruikbaar.

Kennis en vaardigheden van trainers en coaches

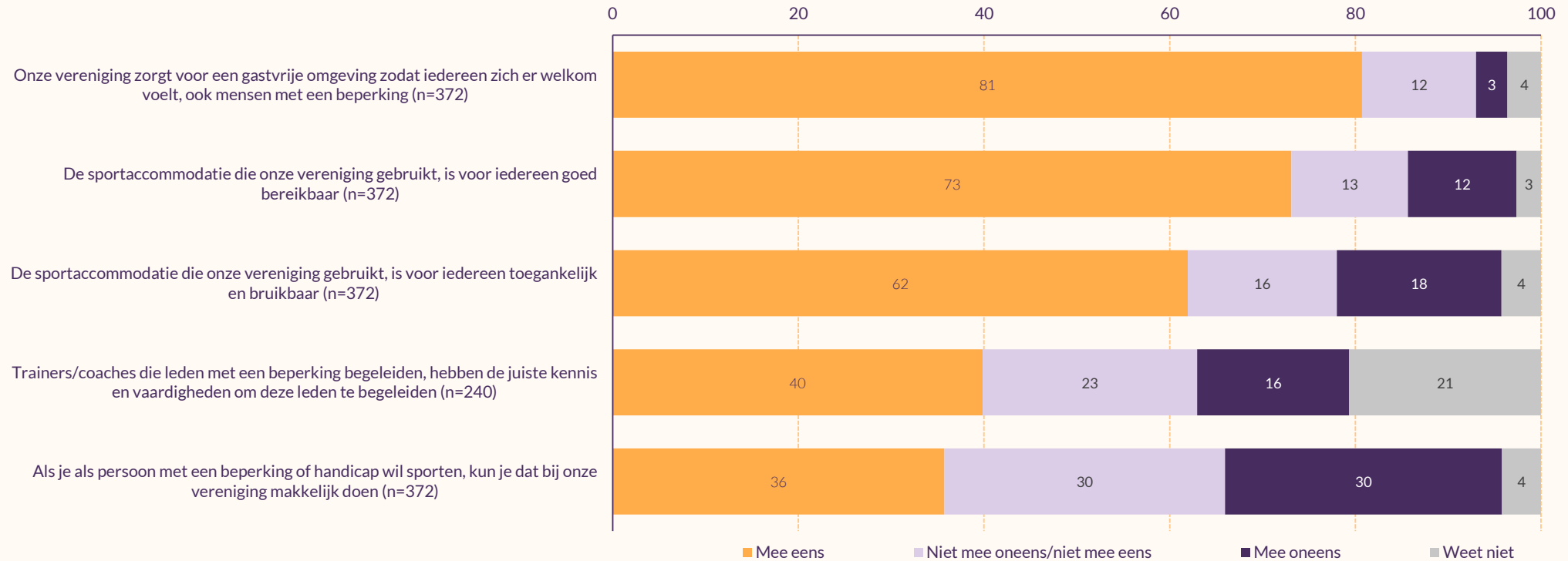
Veel verenigingen hebben te weinig opgeleide trainers en begeleiders voor sporters met een beperking (zie figuur 8). Dit probleem zien we ook terug in de antwoorden van verenigingsbestuurders op de stelling: 'Trainers/coaches die leden met een beperking begeleiden, hebben de juiste kennis en vaardigheden om deze leden te begeleiden'.

Twee op de vijf verenigingen met leden met een beperking zijn het hiermee eens (40%, figuur 10). Dit wijst erop dat veel verenigingen de deskundigheid van hun trainers en coaches van leden met een beperking niet voldoende vinden of onvoldoende in beeld hebben.

Figuur 10

Mate waarin verenigingen het eens zijn met stellingen over de toegankelijkheid van hun sportaanbod voor mensen met een beperking

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Conclusie en aanbevelingen

Meer verenigingen hebben leden met een beperking

Het aandeel verenigingen met één of meer leden met een beperking is toegenomen tussen 2018 (55%), 2020 (68%) en 2024 (73%). Meestal hebben verenigingen één tot tien leden met een beperking (73%). Die doen meestal mee aan het reguliere sportaanbod van de vereniging (85%). Vooral grote verenigingen hebben vaker (ook) aparte trainingsgroepen of teams.

Veel bereidheid, maar aanbod onvoldoende toegankelijk

Veel verenigingen zijn bereid (meer) leden met een beperking te verwelkomen. Ze vinden het vanzelfsprekend om toegankelijk te zijn (64%) en zien dit als een mogelijkheid voor ledengroei (32%). Maar een groot deel vindt het lastig deze mensen te bereiken. Ze ervaren bijvoorbeeld geen belangstelling (43%).

Dat ligt mogelijk niet alleen aan de interesses van mensen met een beperking. Weinig verenigingen geven aan dat zij makkelijk bij hen kunnen sporten (36%). Dat kan bijvoorbeeld komen door een tekort aan opgeleide trainers of de bruikbaarheid van de accommodatie voor mensen met een beperking.

Meer opgeleide trainers en coaches nodig

Slechts één op de vijf (19%) verenigingen met leden met een beperking heeft speciaal opgeleide of gekwalificeerde trainers voor deze leden. Het tekort

hieraan ervaren veel verenigingen als een belemmering (32%) voor het organiseren van aanbod voor leden met een beperking.

Weinig verenigingen vinden dat hun trainers de juiste kennis en vaardigheden hebben om leden met een beperking te begeleiden (40%). Dat is zorgelijk, want veel kinderen en volwassenen met een beperking hebben deskundige begeleiding nodig om te kunnen sporten ([De Jonge et al., 2022](#)).

Rol voor clubkadercoaches en verenigingsmanagers

Een deel van de verenigingen wil ondersteuning bij de organisatie van aanbod voor mensen met een beperking (22%). Maar bij weinig verenigingen is al een sportfunctionaris betrokken geweest (7%).

Clubkadercoaches kunnen verenigingen begeleiden bij het opleiden van hun trainers. Organisaties als [Gehandicaptensport Nederland](#) hebben al een aantal opleidingen ontwikkeld. Daarnaast kunnen verenigingsmanagers of andere sportfunctionarissen met verenigingen onderzoeken hoe ze meer leden met een beperking kunnen aantrekken en behouden. En wat verenigingen daarvoor moeten regelen. Belangrijk is om daarbij ook mensen met een beperking te laten meedenken.

Methode en verantwoording

Dit factsheet is tot stand gekomen met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Onderzoek via Verenigingspanel

Voor dit onderzoek nodigden we de verenigingen uit het Verenigingspanel van het Mulier Instituut uit om een vragenlijst in te vullen. Dat kon van 18 december 2024 tot 16 februari 2025. In de vragenlijst stonden ook vragen voor andere onderzoeken over inclusief sporten en bewegen.

Bestuursleden van 377 verenigingen vulden de vragenlijst in. 305 hadden één of meer leden met een beperking of aandoening. Vijf daarvan zijn verenigingen voor alleen mensen met een beperking. Deze ‘categorale verenigingen’ hebben we niet in de analyse meegenomen.

Weging

We hebben de data gewogen naar grootte van de vereniging en type sport. Zo geven we een representatief beeld van de verenigingen in Nederland. In figuur 11 staan de kenmerken van verenigingen die de vragenlijst hebben ingevuld. De aantallen (n) zijn ongewogen, de percentages (%) gewogen.

Figuur 11
Responsoverzicht (excl. categorale verenigingen)
(in ongewogen aantallen en gewogen procenten, n=372)

	n	%
Verenigingsgrootte		
Kleine verenigingen (≤100 leden)	95	59
Middelgrote verenigingen (101-250 leden)	105	20
Grote verenigingen (>250 leden)	172	21
Type sport		
Zaalsport (bijv. judo, basketbal, gymnastiek)	97	24
Overig binnensport (bijv. zwemmen, darts)	63	22
Veldsport (bijv. voetbal, hockey, tennis)	127	22
Overig buitensport (bijv. paardensport, atletiek)	85	33

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Contact

Angelina Gómez Berns

a.gomezberns@mulierinstituut.nl

Renée Hoogendijk

r.hoogendijk@mulierinstituut.nl

Caroline van Lindert

c.vanlindert@mulierinstituut.nl